

Ve de la pàgina 1

El llarg període sense gravar no significa que Remigi Palmero haja deixat de compondre i d'actuar: els onze talls de *Sense comentaris* són una tria, entre desenes de cançons, prèviament experimentades en una cinquantena d'actuacions amb veu i guitarra els darrers dos o tres anys, un bagatge que ha estat útil a l'hora d'entrar en l'estudi de gravació. “Com a guitarrista mai no he anat de virtuós, però partia d'un treball amb la guitarra de fa molt de temps i tenia molt de material”, comenta. Però la gravació no ha estat senzilla. “No era conscient de la faena que suposa gravar amb una guitarra. De fet, sempre he tingut bastant gent, però aquest disc m'ha costat més que si haguera treballat amb banda”, explica, i es remunta a molt de temps enrere per explicar la seua relació amb aquell instrument. “Jo vaig començar a tocar la guitarra com a teràpia pura i dura, perquè de nan tenia el sistema nerviós molt inestable. L'ofici familiar era el de carnisser i això a mi no m'assentava molt bé”, confessa. D'ací passem als seus inicis, a diuit anys, com a guitarrista d'Els Cinc Xics, o a la seua arribada a València, al barri del Cabanyal, l'any 1967 —“vaig tenir sort de conèixer-lo en aquella època, bastant més divertit del que és ara”, evoca— o a les seues teories sobre l'escena musical en valencià o la fuga del mercat en castellà a Miami. Remigi Palmero ho aprofita per a remoure alguns tònics sobre música. “Darrerament s'ha frivolitjat un poc sobre el tema del mestissatge, perquè els últims 50 o 60 anys està tot gravat”. O l'aplicació del concepte de mediterraneïtat a la seua música. “Hi ha una certa confusió en aqueix rotlló. El que hi havia de mediterrani en la música meua o de Bustamante

Un gest de Remigi Palmero. / JESÚS CÍSCAR

ve de la cançó popular d'aquell moment, amb Celentano, o la *chanson* francesa de Jacques Brel i Aznavour”. A Palmero tampoc no li agraden les etiquetes i no es troba còmode amb la definició de cantautor. “Més aïna, m'englobaria en la manca de definició. Sóc un experimentador, no sols estic interessat en la música. De fet, durant els 20 anys que he estat a València, he tingut més contacte amb pintors. Les etiquetes o les definicions són una al·lucinació, coses que es necessitaven per a les prestatgeries de discos. Però en l'era d'Internet... Fem música”. Posats a definir-se,

“Darrerament s'ha frivolitjat un poc sobre el tema del mestissatge”

Palmero opta pel terme “*transautor* metàl·lic”, una adaptació catalana del terme *trascantautor* que s'aplicava a si mateix un altre heterodox, Jaume Sisa.

Debats impossibles a banda, quan encara no ha acabat la promoció i el rodatge de *Sense comentaris*, Remigi Palmero fa

voltes a un parell o tres més de projectes, un disc instrumental, un altre de cançons en castellà i, si li queda temps, la reedició en CD del senzill *Emparín* (1992), un treball del que confessa. “m'interessa molt pel que fa a la composició”. I tornem a parlar de la crisi i d'una citació de José Luis Sampedro que diu més o menys que no es pot interpretar el moment actual com una simple crisi econòmica, sinó com “la crisi d'una civilització que no pot anar mes enllà”. A Remigi Palmero, ja ho sabem, no sols l'interessa la música.

UN PAÍS DE PARAULES

Amistats venerades

Els racons de la memòria

Isabel-Clara Simó

Edicions 62

Barcelona, 2009. 147 pàgines

FRANCESC CALAFAT

Isabel-Clara Simó és una de les signatures més conegudes i prolífiques de la literatura en català. La seua prosa és clara, feta amb ofici, i no perd mai de vista la sofisticació ni el tall incisiu. La novel·lista d'Alcoi ha fet de l'escriptura una declaració de vida. Escriure ficció és, com diu l'autora, actuar com un déu petit que manega la vida dels altres i pinta universos, alhora que és “un miserable captaire que està al marge i no vol estar-ho”. Tot plegat, escriure és un verí que l'obliga a veure el món a través de la lletra impresa. Al llarg de la ja extensa trajectòria com a periodista i narradora ha conegut, segons les seues paraules, un nombre immens de persones, algunes de gran vàlua. I per aquesta raó li calia consignar-ho. Li urgia fer reconeixement personal de les que més empremta li han deixat. Per tant, *Els racons de la memòria* fuig de la literatura intimista i s'acosta a l'evocació de persones i de moments significatius lligats a la biografia literària d'Isabel-Clara Simó. En la llista de personatges que hi desfilen predomina la gent de lletres, però no hi falten els artistes plàstics i els polítics

El punt fort de llibre rau en el fet que l'autora parla sense embuts en la llengua, i s'expressa amb total sinceritat. Així, al costat de l'admiració o el respecte per un personatge, en fa surar els punts dèbils i les desavinences. En aquest sentit, no tenen pèrdua els passatges dedicats a Joaquim Molas i els “moletes”, Josep Pla, Marta Pesarrodona o Jordi Pujol, a qui deixa fet un nyap. La veneració recau, entre altres, en Salvador Espriu, Joan Fuster, Ricard Salvat, Montserrat Roig i Pere Calders.

Encara que l'autora alcoiana resideix des l'any 1967 al Principat, viu amb un peu al seu país d'ori-

El més cridaner fa referència a la vida literària en el nostre idioma

gen, sempre atenta a les coses que hi ocorren. Per això no podien faltar pàgines emotives a la seua ciutat, al seu pare i a l'estada a València, on la figura fulgurant de Fuster —acompanyat de la de l'amatent Sanchis Guarner, que sovint feia la feina de formigueta— li canvià la vida, a ella i a molts altres, perquè els descobrí una llengua, un país i una manera determinada

Isabel-Clara Simó / JESÚS CÍSCAR

de fer cultura. Cap al final de llibre, l'autora desatén el seu consell i desarma el lector en abocar-li una experiència personal: la pèrdua del fill. I fa ben fet, perquè són els instants més intensos i commovedors.

Els racons de la memòria ofereix diversos nuclis temàtics d'interès. El més cridaner fa referència a la vida literària en el nostre idioma. El gremi, com a tot

arreu, és sanguinari, com deia Fuster. A l'autora, la coexistència d'interessos i d'objectius diferents i contrapostats no li fa nosa, ja que, segons com, les divergències poden ser productives. El que li provoca amargor i una recança profunda és que, per les circumstàncies del país, aquelles diferències esdevinguin muralles insalvables i que alguns creadors de relleu acaben arraconats i oblidats. La manca de sincronia entre el món dels literats i la política i sectors socials fa que la vida cultural travesse a hores d'ara un moment poc grat. Un altre punt rellevant és veure a través de la trajectòria d'Isabel-Clara Simó una radiografia, parcial és clar, dels afanys dels escriptors dels anys setanta fins a l'actualitat. La voluntat de ser escriptora professional l'ha duta a conrear l'article d'opinió i a col·laborar en ràdio i televisió, i participar i contactar amb tota mena d'activitats i associacions.

L'únic que lamenta del llibre és que curtege en excés i que, d'alguns noms, se'n diga massa poc. Tant se val. *Els racons de la memòria* ofereixen prou estímuls per passar una bona estona i conèixer una mica més les ombres i les llums de la nostra vida literària.

NORMA I ÚS

JOAN RAMON BORRÀS

Pudor

No vull referir-me a la pudor (la mala olor) que fan últimament certs episodis de corrupció que són de sobres coneguts: els diaris en van plens de gom a gom. Ni tampoc a la falta de pudor (de vergonya) que ostenten els subjectes —actius o passius, presumptes o confessos— del desfici. Vull fer referència a l'ús incorrecte que es fa de les construccions anomenades de règim preposicional de substantius de l'àmbit dels sentits, com ara fer pudor, olor, aroma, perfum, tuf, gust, sabor... En valencià, contràriament al castellà, la preposició que introdueix el complement en aquestes construccions és de, i no a. Així, cal dir que una roba fa pudor de suor, o que un xiclet fa gust de menta, o que un suavitzant fa olor de roses, o que una aula fa tuf de rabosot, i gaudirem, doncs, del perfum de gemmils dels capvespres d'agost o de l'aroma de café de la matinalada. El lector es deu haver adonat que molta gent, més de la que caldria, fa totes aquestes construccions amb la preposició a, a la manera castellana. No hem d'oblidar que els estrangerismes sintàctics, com que no són tan cridaners com els lèxics, són els més perillosos i acaben desvirtuant un idioma.

L'explicació de la falla

Parar-me a llegir “l'explicació” de la major part de les falles del cap i casal en provoca, gradualment, un desfici lingüístic, una sensació de donar-ho per perdut i, finalment, un enuig contra l'Administració competent (?). M'explicaré: desfici lingüístic, perquè, deformació professional, em fa ganes de traure el bolígraf roig i començar a corregir les barbaritats ortogràfiques i gramaticals “perpetrades” per no sé ben bé qui; donar-ho per perdut, perquè és lamentable que en un país en què tot l'alumnat ha cursat, almenys, l'assignatura de valencià en el període educatiu obligatori, encara es permeta el luxe de cometre aquestes errades tan grosses, com si aquesta assignatura fóra una “maria” (que ho és moltes vegades); i enuig contra l'Administració, perquè, si no vaig errat, les Falles depenen de la Junta Central Fallera, que al seu torn està tutelada per l'Ajuntament de València, que, com a organisme oficial, ha de vetlar per l'ús i la dignificació de la llengua dels valencians i està obligat a aplicar-hi la normativa gramatical vigent, que n'hi ha. No és descoratjador que trobar una falla amb les explicacions ben escrites siga l'excepció? Voldria fer una proposta a l'autoritat municipal: en els pròxims esdeveniments patrocinats per l'Ajuntament, si els rètols van també en castellà o en anglès, que hi posen també faltes d'ortografia, i així podran dir que han col·locat les tres llengües al mateix nivell. Fem tracte?